

Kannanotto koskien Etelä-Lohjan alueen palveluverkkoa ja opetuksen järjestämistä

Lohjan koulujen vanhemmat Lokova ry ja Etelä-Lohjan aluetoimikunta esittävät kannanottonaan, että Perusopetuslain (6 §) mukaan opetus pitää kunnissa järjestää lapsen iän ja kehityskausien mukaan mahdollisimman lähellä ja turvallisesti.

Kaikessa lasta ja koulua koskevassa päätöksenteossa tulisi aina tehdä hyvin valmisteltu lapsivaikutusarvio, selvittää kaikki mahdolliset heijastus- ja kustannusvaikutukset myös muihin toimialoihin, arvioida koulun muuta merkitystä ja hyötyä alueen lapsille, aikuisille ja vanhuksille. Näin voidaan määrittää koulun elinkelpoisuus sekä tosiasialliset kustannusvaikutukset. Lohjalla opetuksen järjestämisen uudelleenarvioinneissa uutena ajattelumallina voisi olla jokin vaihtoehtoinen tapa, esimerkiksi aidosti monimuotoinen kouluverkko, jossa olisi tilaa niin suurille, keskikokoisille kuin pienillekin kouluille. Lähipalvelujen karsinta ja palvelujen tehostaminen vaikuttaa merkittävästi lasten arkeen esimerkiksi koulumatkan vuoksi pidentyneiden päivien muodossa.

Oppilaille kuuluu terveellinen oppimisympäristö, joka ei altista heitä hengityselinsairauksille. **Lasten ja nuorten terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön tulee olla koulu- ja päiväkotiverkkoselvitysten ylimmäinen prioriteetti**, sillä altistuminen vaikuttaa henkilön koko tulevaisuuteen, työkykyyn ja hyvinvointiin. Sisäilmaongelmien yhteiskunnalliset vaikutukset ovat jo nähtävissä sekä kansanterveydessä että kansantaloudessa.

Haluamme nostaa esiin myös kysymyksen siitä, kumpi on järkevämpää, vanhan korjaaminen epävarmoin tuloksin vai uuden rakentaminen, varsinkin jos kustannukset ovat samat. Aiemmat kokemukset ovat osoittaneet, että remontteja joudutaan tekemään useita eivätkä ongelmat välttämättä poistu, joten remontointi voi aikaa myöden tulla kalliimmaksi kuin uuden rakentaminen

Lokova ry:n tavoitteena on terveellinen oppimisympäristö, jossa on otettu huomioon alueen yhtenäisyys, sekä pitkäjänteinen ja kustannustehokas toiminta. On tärkeää huomioida lasten ja nuorten kokonaisvaltainen hyvinvointi ja asuinalueen vetovoiman kehittäminen. Yksi tärkeimmistä näkökulmista on, että alueen kokonaisuus varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta lähtien otetaan huomioon. Järnefeltin yläkoulualueeseen kuuluvat Karjalohjan koulu, Maksjoen koulu, Rauhalan koulu, Ristin koulu ja Järnefeltin koulu. Lokova ry esittää, että alueellista palveluverkkoa rakennettaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon esimerkiksi koulujen sijoittuminen alueeseen nähden siten, että välimatkat kouluun ovat alueen joka puolelta kohtuulliset.

Kouluverkkosuunnittelussa on siten otettava huomioon myös oppilaiden sijoittuminen alueelle. Varsinkin uuden rakentamisessa tulee ottaa huomioon sekä alueen että koko Lohjan tarpeet esimerkiksi liikunta- ja harrastetilojen osalta. Liikuntatilojen tulee esimerkiksi monitoimijataloissa olla tarpeeksi suuret ja materiaalien sellaiset, että ne mahdollistavat mahdollisimman monen lajin ja jopa SM-tason pelaamisen. Tämä nostaa niin alueen kuin Lohjankin vetovoimaa.

Koulua tulee siis tarkastella kokonaisuutena. Koulu sisältää kasvatuksen ja oppimisen lisäksi myös muita lapsille ja nuorille tärkeitä ulottuvuuksia. Esimerkiksi kuinka oppilaille taataan yhdenvertainen pääsy koulun puitteissa tarjottaviin palveluihin, kuinka koulu tarjoaa lapsille ja nuorille yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvuun ja kehittymiseen, itseään, koulua ja yhteiskuntaa laajemmin koskevaan vaikuttamiseen sekä osallisuuteen.

Nuorten osalta olisi erityisen tärkeää **huomioida nuorisotilojen rakentaminen ja sijoittaminen** siten, että ne ovat mahdollisimman monen alueen nuoren tavoitettavissa. Tältä osin esimerkiksi koulun keskeisellä sijainnilla on suuri vaikutus. Tällä voidaan estää syrjäytymistä ja luodaan toimivaa ja toiminnallista alueverkostoa. Toimivat nuorisotilat ja nuorison huomioon ottaminen myös ehkäisevät ilkivaltaa kaupungin

omistamissa kiinteistöissä ja tuovat osaltaan kustannustehokuutta kaupungin toimintaan. Mahdollisten yhtenäiskoulujen ja monitoimijatalojen osalta tulee myös huomioida alueen asukkaiden mahdollisuus käyttää tiloja esimerkiksi iltaisin, jotta tilojen käyttöaste on mahdollisimman suuri. Tilojen käyttäminen kouluaikojen ulkopuolella luo yhteisöllisyyttä ja alueellisuutta.

Resurssien kohdentamisen ja rakenteellisten seikkojen huomioimisen lisäksi on **tärkeä edistää koko kouluhenkilökunnan ja oppilaiden ihmisoikeuksia kunnioittavaa asenneilmapiiriä.**

Lokova ry ja Etelä-Lohjan aluetoimikunta huomauttavat myös, että väestöennusteet eri palveluverkkoalueiden oppilasmääristä ovat **vain ennusteita, eikä niitä tule käyttää itseään toteuttavina.** Väestöennusteissa on otettava huomioon myös se, kuinka hyvin aluerajat noudattavat esimerkiksi oppilaaksiottoalueiden rajoja. Esimerkiksi pienen koulun lakkauttaminen tuo automaattisesti lakkauttamista kannattavia lukuja, kun osa perheistä muuttaa pois, eikä uusia perheitä välttämättä muuta alueelle, koska siellä ei ole kouluja.

Väistötilanteissa asiaa tulisi ajatella laajemmin ja koko Lohjan kannalta. On tarkoituksenmukaista tutkia, missä kouluissa on resurssit ja tilaa ottaa oppilaita vastaan, ottaen huomioon pedagogiset, sosiaaliset, taloudelliset ja muut mahdolliset vaikutukset. **Vastaanottavan koulun** osalta tulee olla etukäteen tehdyt laskelmat ja mittaukset siitä, miten paljon oppilaita vastaanottava koulu voi ottaa ilmanvaihdon toimivuuden kannalta, eikä pelkästään neliöiden perusteella. Lisäksi palveluverkkoa ja opetuksen suunnittelua järjestettäessä tulee ottaa huomioon vanhempien osallistaminen ja yhteistyömahdollisuus palveluverkkotarkastelun prosessin kehittämisessä.

Lokova ry ja Etelä-Lohjan aluetoimikunta toivovat nykyistä tiiviimpää yhteistyötä kaupungin eri tahojen kanssa. Lokova ry ja Etelä-Lohjan aluetoimikunta katsovat, että avoin yhteistyö palvelu- ja kouluverkkoasioissa on sekä kaupungin, että sen asukkaiden, eli kaikkien osapuolten etu. Samalla toteutuu Unicefin Lapsiystävällinen kunta -hankkeen tunnusmerkit, joita Lohja on ilmoittanut edustavansa. Yhteistyöllä mm. Lokovan, aluetoimikuntien ja kaupungin kesken palvelu- ja kouluverkkoa voidaan toteuttaa siten, että Lohjaa kehitetään vieläkin paremmaksi paikaksi asua, kouluttautua, työskennellä ja kuluttaa.

Lotta Paakkunainen
Lokova ry
Puheenjohtaja

Kalevi Heino
Etelä-Lohjan aluetoimikunta
Puheenjohtaja

LÄHTEET

Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §: Koulun toimintakulttuurin ja oppimisympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä (lähde: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120422>)

Suomen Vanhempainliiton lausunto lapsiasiavaltuutetun vuosikirjan 2017 valmistelua varten
(http://www.vanhempainliitto.fi/filebank/3285-07102016_Lapsiasiavaltuutetun_vuosikirja_2017_Vanhempainliitto.pdf)

Lapsiasiavaltuutetun lausuntopyyntö LAPS/35/2015 (päivätty 29.10.2015)
Itä-Suomen aluehallintoviraston lausunto lapsiasiavaltuutetun vuosikirjasta 2016 sekä arvio koulutuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilasta

<https://kouluverkkovanhemmat.files.wordpress.com/2015/05/perusopetuksen-palveluverkko-lohjalla.pdf>

